

AÐALSKIPULAG SVEITARFÉLAGSINS HORNAFJARDAR 2012-2030

ALMENN

Um er að ræða breytingu á aðalskipulagi Sveitarfélagsins Hornafjardar 2012-2030, skv. 1. mgr. 36. gr. skipulagslaða nr. 123/2010. Aðalskipulag Sveitarfélagsins Hornafjardar 2012-2030 var samþykkt í þeirrarstjórn bann 3. apríl 2014 og staðfest af Skipulagsstofnun þann 18. september 2014. Breytingin er gerð vegna fyrirhugaðrar uppbyggingar ferðapjónustu og aðstöðu henni tengdri við Skaffafell III-IV.

FORSENDUR OG MARKMIÐ SKIPULAGSGERÐAR

Skaffafell III-IV liggur sunnan við bjónustumíðstöðina í Skaffafelli, fyrirhugað verslunar- og bjónustusvæði er í um 1500 metra fjarlægð. Skaffafell er einn af fjölsóttustu ferðamannastöðum landsins og er í aðalskipulagi skilgreint sem einn af megin seglum ferðapjónustu í sveitarfélagini. Þar er bjónustumíðstöð Vatnajökulsþjóðgarðs ásamt fjölbreyttri bjónustu við ferðamenn svo sem verslun, gestastofa, bílastöð, göngustigur, tjaldstöð og áningastað.

Samkvæmt tölum frá Ferðamálstofu má ætlað að helmingur erlendra ferðamanna á Íslandi sumarið 2016, hafi komið í Skaffafelli og er sömu sýgu að segja yfir vetrarmánuðina en þá er talið að tæplega 28% erlendra ferðamanna hafi komið í Skaffafell og að Jökulsárlóni en einungis um briðjungrum þessara ferðamanna farin alla leið austur á Hornafjörð, eða tæp 17%. Í rannsókn gerð af Rögnvaldi Guðmundssyni árið 2016 kemur fram að hlutfalli milli gistiannata að sumri og vetrri innan sveitarfélagsins hafi breyst mjög mikil í árið 2015 voru um 32% gistiannata um sunars en einungis 9% árið 2004. Þessi aukring kallar á fjölbreyttar og frekari gistiþáplas í sveitarfélagini.

Markmið breytingar er að heimila uppbyggingar gistiannata og íbúðar/starfsmannaibúða og bjónustuhúsa, allt að 5.200 m² í landi Skaffafelli III-IV til þess að auka bjónustu við þann fjöldu ferðafólks sem kemur í Öræf. Þessari breyting er ætlað að styrkja þá bjónustu sem fyrir er við bjónustumíðstöðina í Skaffafelli, m.a. að byggja upp aðstöðu fyrir starfsmenn sem vinna í ferðapjónustu innan og við þjóðgarðinn. Samkvæmt gildandi deliskipulagi fyrir Skaffafell m.s.b. eru heimildir fyrir smáum byggingum við gistiðarf og viðbót við þegar byggða bjónustumíðstöð. Húnæði fyrir starfsfólk er ætlað fyrir starfsmenn Vatnajökulsþjóðgarðar ekki annarra ferðapjónustufyrirteikja.

Eitt af markmiðunum er að draga þjónustu sem ekki er tengd bjónustumíðstöðinni í Skaffafelli frá sjálfum náttúrulegum innan fyrir uppbygging í landi Skaffafells myndi talin geta haft mikil áhrif á ásýnd og upplifun ferðamanna á svæðinu. Vatnajökulsþjóðgarður er að vinna atvinnustefnu m.a. fyrir Skaffafell en þar að tak að því að mikil umferð bila og fólk er við bjónustumíðstöðina sem tengist einkareknum ferðapjónustufyrirteiknum sem hafa aðstöðu í húsum við bjónustumíðstöðina. Breytingin er því talin liður í að skapa aðstöðu rétt fyrir utan þennan vinsæla viðkomustað ferðamanna. Ekkí svo langt frá Skaffafelli III-IV er nú þegar þjónustu í Svinanes og Freysnes og sunnan við þjóðveggini er flugvöllur. Samkvæmt gildandi aðalskipulagi sveitarfélagsins mun þjóðveggini færast sunnar og ligga við Freysnes/Svínafell. Færsla vegarins gefur þá tekifari til að skilgreina eldri hluta vegarins, þ.e. númerandri veg, sem ferðamannaveg bar sem uppbygging bjónustu nærr til frá Freysnes/Svínafelli og inn að bjónustumíðstöð Skaffafells. Sveitarstjórn telur að þarna verði til framtíðar þungamjóða ferðapjónustunnar í Öræfum sem bjónusti svæðið og stærstu op fjölsóttstu ferðamannastöði sveitarfélagsins eins og Skaffafell og Jökulsárlón. Uppbyggingin er rétt fyrir utan þjóðgarðsmörkin en fjöldi ferðapjónustufyrirteikja veita þjónustu sem krefst viðveru í þjóðgarðinum eða skammt frá honum þessi breyting er því talin geta skapað aðstöðu fyrir einkarekin fyrirteikni og starfsmenn þeirra til framtíðar.

STADHÆTTIR OG ÁDKOMA

Breytingin nær til um 10 ha svæðis sem liggur á nyrsta hluta svæðis sem afmarkast af Heiðarlæk til norðurs, þjóðvegti til austurs og varnargarði meðfram farvegi Morsá/Skeiðarár til vestur. Fyrirhugað verslunar- og bjónustusvæði, við Skaffafell III-IV, liggur í tæplega 1500 metra fjarlægð frá bjónustumíðstöðinni við Skaffafell. Í gildandi aðalskipulagi Hornafjardar er landnotkun á svæðinu óbyggt svæði og landbúnaðarsvæði. Fyrirhugað er að ádkoma að svæðinu verði frá númerandi þjóðvegg sem samkvæmt gildandi aðalskipulagi verður í flokknum „aðrir vegir“. Fyrirhugað er á skiplagstímabilinu að fá veginn. Sunnan (austan) við þjóðveggini er flugvöllurinn í Skaffafelli.

MINJAR

Engar þekktar fornminjar eru á svæðinu eða nærliggjandi svæðum en austan hringsvegar er stálbiti úr Skeiðarárbúr sem komið var fyrir til minningar um jökulhlapið 1996, sem kom niður nokkuð vestar. Í gildandi aðalskipulagi kemur fram að skráning minja sé ekki lokið fyrir allt sveitarfélaglið. Eftirfarandi kemur fram í greinargerðinni:

„Sveitarfélagið mun í samráði við Minjastofnun Íslands vinna að skráningu forneifa á skiplagstímabilinu. Skráningu verður afgangaskipt og svæðum þar sem aðform eru um mannvirkjagerð forgangsraðað frems, t.d. þar sem aðform eru um uppbyggingu miðstöðva og lykilstaða vegna ferðapjónustu.“

Skráning minja á þessu svæði sem breytingin tekur til skal gera á deliskipulagsstigi. Ef áður óþekktar minjar koma í þósk skal tafarlaust haft samband við Minjastofnun Íslands skv. 24. gr. laga nr. 80/2012 um menningarminjar.

TAKMARKANIR

Vega nálgæðar við flugvöllinn í Freyresi skal á deliskipulagsstigi gera grein fyrir hindrunarfleti flugvallarins í samræmi við reglugerð nr. 464/2007.

TENGSL VIÐ AÐRÁ ÁÐTLANIR

Við vinnum þessara breytingar hefur verið horft til eftirfarandi áætlana:

LANDSKÍPULAGSSTEFNA ÍSLANDS

Í gildandi landskipulagsstefna kemur eftirfarandi fram í kafla 4.1 Ferðapjónusta á grunni sérstöðu og umhverfisgæða:

„Við skipulagsgerð sveitarfélaga verði leitast við að greina sérstöðu, styrkleika og staðaranda viðkomandi svæði með tilliti til tekifara í ferðapjónustu. Skipulagsákvæðanum um ferðapjónustu taki mið af náttúruverndarsjármíðum og kortlagningu á auðlindum ferðapjónustunnar og miði jafnframt að því að ferðapjónustuuppbygging nýttjat jafnt ibúum á svæðinu og ferðamönnum.“

Sérstaða Hornafjardar er að sveitarfélagið er landstóð þar sem langt er á milli þjónustustöða. Sveitarfélagið er aðugð af seglum í ferðapjónustunnini sem hafa verið kortlagðir í gildandi aðalskipulagi. Skaffafell er eitt af þessum svæðum eins og fram hefur komið en við Skaffafell er lítið sem ekker svígrum til frekari uppbyggingar og því er talið að Skaffafell III-IV sé ákjósanlegur staður til að tryggja þjónustu við ferðamenn og starfsfólk sem vinna við ferðapjónustu á svæðinu.

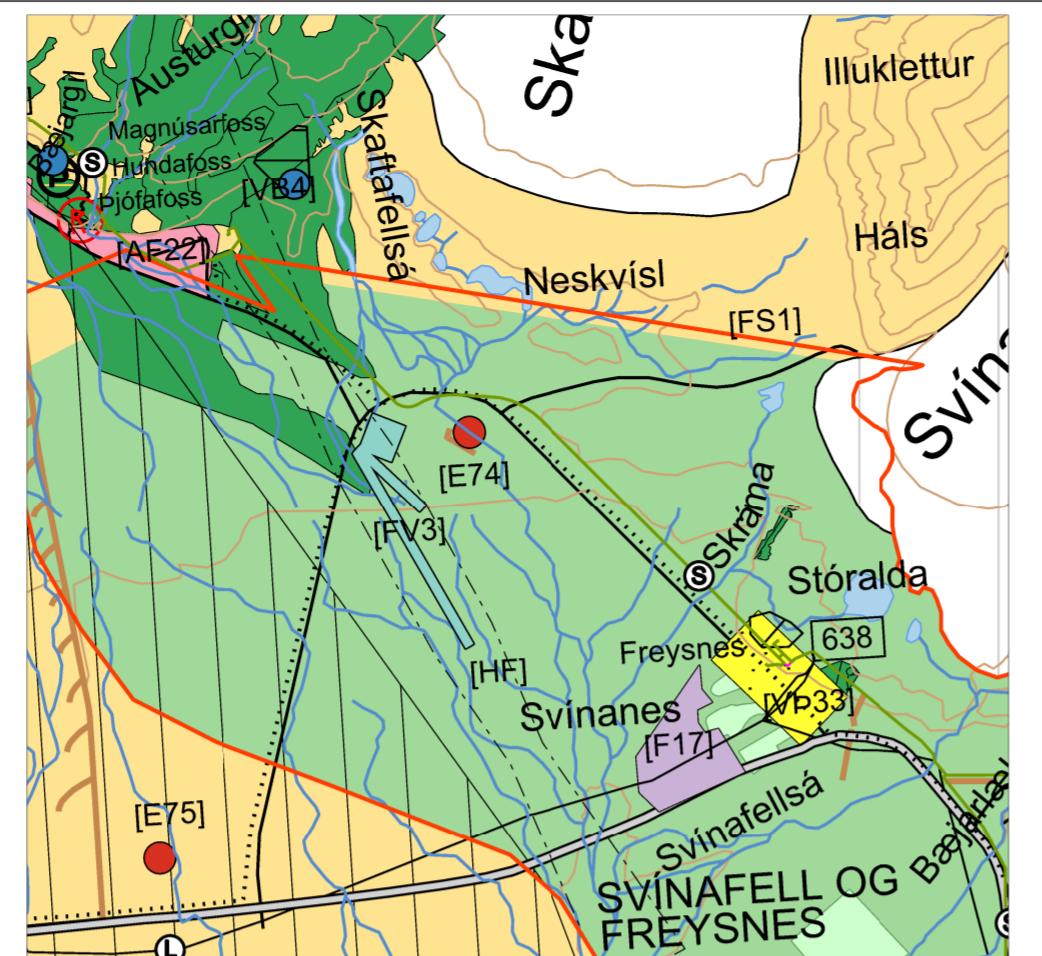
Breytingin sem um ráðir er liður í því að dreifa ferðapjónustu í sveitarfélagini en tryggja samt að einhver samfella sé í þjónustunninum á þeim svæðum sem fá festla ferðamenn til sín. Breytingin er einnig liður í að byggja upp húsnæði bar sem starfsmenn í ferðapjónustunnini geta búið í til skemmdir eða lengri tíma. Breytingin er talin vera í samræmi við setta varðandi ferðapjónustu í dreifbýli skv. 30. gr. skipulagslaða nr. 123/2010.

STEFNA Í GILDANDI ÁÐALSKIPULAGI

Í gildandi aðalskipulagi sveitarfélagsins er stefnumarkmiðið eftirfarandi sem snúa að svæðum líkt og því sem hér er til umræðu:

„Stefna Sveitarfélagsins Hornafjardar er að auka þátt ferðapjónustu í atvinnulífi og menningu í sveitarfélagini og að aðalskipulag studi að því.“

„Bar sem umfangsmæri starfsemi er aðformuð, 17 gistiþápli eða fleiri eru skilgreind „verslunar- og bjónustusvæði“. Þetta á meðal annars við um nokkrar staði þar sem er gert ráð fyrir hótelrekstri í sveitum.“

Gildandi upprættar - mkv. 1:50.000

Stefna um uppbyggingu þessa er:

- Að hún að hún falli óð byggðarmynstrum.
- Að hún sé í samhengi við stað þar sem hefur verið búseta, eða tengist bæjarhlöðum og myndi eftir atvikum samfelli með byggð sem þegar standur, og sé víkandi í landslagi.
- Að hún taki mið af staðarvals- og byggðarmynstrum sem fyrst er þar sem ekki er byggð fyrir.
- Að vandað sé til mannvirkja með tilliti til útlits, varanleika og viðhalds, úrlausnir séu ekki byggðar á óvönduðum bræðaborgðaðargerdum.
- Að hún taki tillit til landgáð - túna og ræktarlands og spilli þeim ekki og gætt umhverfissjónarmiða óð ráðstafanir vegna vatnssöflunar og fráveitu.
- Að ið undirbúningi hennar séu gerð grein fyrir áhrifum hennar á frekari uppbyggingu og breytingar á landnotkun.
- Að samræma hana með tilliti til samleigðarhára hennar innan sveitarfélagsins.

„Í Skaffafelli, við Jökulsárlón og á Höfn verða bjónustumíðstöðvar, en jaðarstóðvar og áningstarstaðir á lykilstöðum í Sudursvæði, Mýrum, Nesjum og Lóni. Lykilstaðir eru þeir taldir sem sakir náttúrufers, sögu eða minja laða að sér ferðamenn. Áhersla er lögð að að helstu áfangastöðum í fjallendi og viðerni þjóðvegg sem samkvæmt gildandi aðalskipulagi verður í flokknum „aðrir vegir“. Fyrirhugað er á skiplagstímabilinu að fá veginn. Sunnan (austan) við þjóðveggini er flugvöllurinn í Skaffafelli.“

Í gildandi stefnu sveitarfélagsins er gert ráð fyrir meginsegilum í ferðapjónustu og að áhersla verði á uppbyggingu í tengslum við þá sem þjónustu ferðamenn. Breytingin er að mati sveitarstjórn í landnotkun á svæðum óbyggt svæði og landbúnaðarsvæði. Fyrirhugað er að mati sveitarstjórn til framtíðar óð skiptum með tiltekið teknar til að ófari óþekktum sveitarfélagsins um aðfari óþekktum sveitarfélagsins. Í gildandi aðalskipulagi um uppbyggingu stærri gistiðarf verði meginmarkmið í skipulagsgerðinni.

Ekkert deliskipulag er á svæðinu en taka þarf tillit til nærliggjandi deliskipulagsáætlana s.s. deliskipulag fyrir flugvallarsvæði í landi Skaffafells 2/Freysness og deliskipulag þjónustusvæðis Skaffafells.

MÁLSMEÐFERÐ OG UMSAGNARAÐIÐ

Skipulags- og matslysing var tekin fyrir í skipulagsnefndi þann 05.04.2017 og kynnt frá 11.04.2017 til 03.05.2017.

Umsagnaraðið við þessa breytingu eru; Landgræðslan, Vatnajökulsþjóðgarður, Umhverfisstofnun, Vegarleiðir, Minjastofnun Íslands, Hellbrigðiseftirlit Austrurlands, Sjávarútveg- og landbúnaðarráðuneytið, Veðurstofan, Skógrækt ríkisins, Ferðamálstofa, Náttúrufræðistofnun Íslands og Landvernd. Áður en tilgang verður auglýst skal hún senda Skipulagsstofnun til athugunar skv. 3. mgr. 30. gr. skipulagslaða nr. 123/2010.

Sjávarútveg- og landbúnaðarráðuneytið sendi bréf til sveitarfélagsins dagssett þann 19. apríl 2017. Í þrinum heimilar ráðuneytið að breyta landnotkun að því landi sem um ráðir í þessari breytingu óð landbúnaðarlandi í aðra landnotkun. Vísar ráðuneytið til 6. gr. jarðalaga nr. 81/2014.

BREYTING Á ÁÐALSKIPULAGI

Breytingin fellst í því að landnotkun að svæðinu er breytt úr landbúnaðarlandi og skógræktar- og landgræðslusvæði að verslunar- og bjónustusvæði.

Í skipulagsreglugerð nr. 90/2013 segir um landnotkunarflokkinn verslun og bjónusta (Vp):

„Svæði fyrir verslunar- og bjónustustarfsemi og stjórnslu sem þjónar heilu landsvæði, þéttbýlisstað eða fléri en einu þjóðarverfi, svo sem verslunar, skrifstofur, bjónustustofnir, hótel, veitinga- og gistiðarf, menningarstofnir og önnur hreinleg atvinnustarfsemi sem talin er samræmest yfirbragði og eðli starfsemi miðsvæðis.“

Gert er ráð fyrir að heimila eftirfarandi uppbyggingu:

- Uppbyggingu á 35 litum gistiðum sem hvort um sig getur verið allt að 40m², samtals allt að 1.400m². Heimild verður óð fyrir um 70 gestum í þessum húsum. Húsun skulu vera á einni hæð.
- Uppbyggingu á allt að 10 ibúðum, samtals allt að 1.000m².
- Uppbygging verslunar- og bjónustubygginga, allt að 3.000m².

Gert verður ráð fyrir að vandað sé til mannvirkja með tilliti til útlits, varanleika og viðhalds líkt og krafist er í gildandi aðalskipulagi (bls. 41).

BREYTING Á UPÐRÆTTI

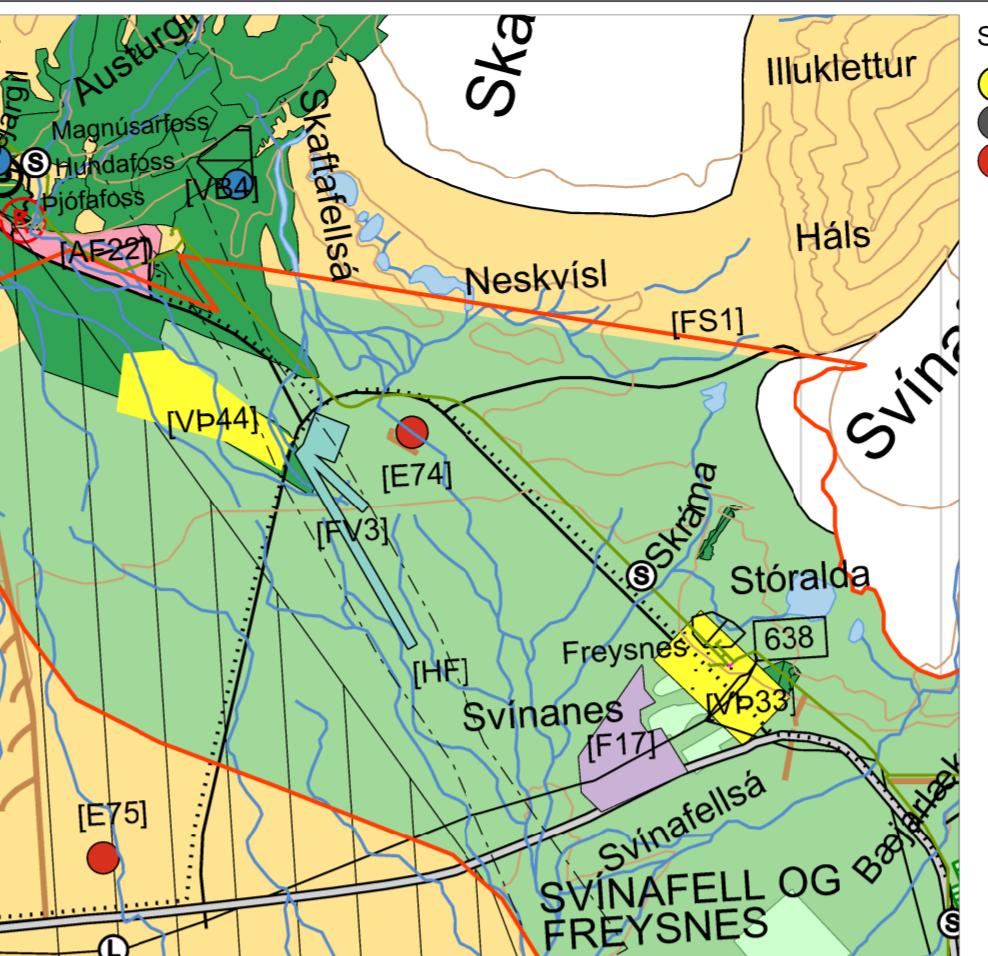
Á upprætti fyrir Öræfi er verslunar og bjónustusvæði afmarkað og fær númerið Vp 44. Svæðið er um 10 ha og skilgreint inni í landi Skaffafelli III-IV.

BREYTING Í GREINARGERD

Í kafla 19 er bætt við línu í töflu nr. 19.1. Lína sem bætt er við töfluna vegna breytingar verður eftirfarandi:

Vp nr. Staður, starfsemi og umfang*

Skaffafelli III-IV, Ferðapjónusta, bjónustuhús, alt að 3.000 m² í einu til brenn húsum. Gistihús, alt að 35 hús sem hent um sig getur verið allt að 40 m², húsun skulu vera á einni hæð. Ibúðarhús, lágreit, alt að 10 ibúðar/starfsmannabúðir, samtals allt að 1.000m². Svæðisafmörkun ~ 10 ha.

Uppdrættar eftir breytingu - mkv. 1:50.000

SKÝRINGAR

	Verslun og bjónusta [v·o]

<tbl_r cells="2" ix="2